

Nr 99

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av vissa avtal om överlåtelse av fastigheter m. m. inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

(4:e avd.)

Byggnadsstyrelsen

1:o) **Överlåtelse av viss mark av Ulriksdals kungsgård i Solna.** I propositionen nr 121 har Kungl. Maj:t (punkt 1, s. 2—4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 mars 1961) föreslagit riksdagen att dels utan vederlag till Stiftelsen Stockholms studentbostäder överlåta ett område om ca 76 000 m² av Ulriksdals kungsgård, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats vidtaga de åtgärder och meddela de föreskrifter som erfordras för genomförandet av överlåtelsen.

Byggnadsstyrelsen (skr. ²⁸/₂ 1961) har underställt Kungl. Maj:t fråga om upplåtelse av viss mark inom Ulriksdals kungsgård i Solna för byggande av studentbostäder. Styrelsen har därjämte överlämnat en till Konungen ställd skrivelse från Stockholms studentkårers centralorganisation (SSCO), i vilken hemställes, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen begära bemyndigande att till Stiftelsen Stockholms studentbostäder utan vederlag överlåta ifrågavarande markområde för uppförande av studentbostäder.

Beträffande den närmare innebörden av byggnadsstyrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 2 och 3).

Departementschefen har anfört följande.

Med hänsyn till den svåra bristen på studentbostäder i Stockholmsområdet är det angeläget, att den föreslagna studentbostadsbebyggelsen inom en del av Ulriksdals kungsgård kommer till stånd. Området är i förhållande till de planerade anläggningarna för Stockholms universitet vid Frescati välbeläget och medger en rationell och kvantitativt betydande byggnation av studentbostäder.

I detta sammanhang må nämnas, att inom Stockholms förortskommuner kommunal tomtmarkssubvention icke utgör en förutsättning för statligt studentbostadsstöd.

Byggnadsstyrelsen har uppskattat värdet av ifrågavarande markområde till 875 000 kr. Enligt vad jag inhämtat väntas kostnaderna för exploatering enligt föreliggande stadsplaneförslag uppgå till inemot 1,4 milj. kr.

Med förutsatt bebyggelse skulle detta leda till en tomtkostnad av 60 kr. per kvadratmeter våningsyta, vilket väsentligt överstiger den på studentbostadsstiftelsen fallande tomtkostnaden för ett nyligen uppfört studenthem i Stockholm. Därest kronan uttog marknadspris för marken, skulle alltså produktions- och hyreskostnaderna påverkas i en riktning, som strider mot syftet med här ifrågavarande disposition. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda, att marken kostnadsfritt ställes till förfogande för Stiftelsen Stockholms studentbostäder för angivet ändamål. Markområdet bör överlåtas med äganderätt.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna avtal mellan parterna i enlighet med de angivna riktlinjerna, därvid i avtalet bör intagas bestämmelser, varigenom ändamålet med överlåtelsen säkras. Även i övrigt torde Kungl. Maj:t få meddela erforderliga föreskrifter i samband med upplåtelsen och exploateringen.

Utskottet har för sin del icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen sålunda anfört och förordat samt hemställer i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag,

att riksdagen må

I. utan vederlag till Stiftelsen Stockholms studentbostäder överlåta ett område om ca 76 000 m² av Ulriksdals kungsgård;

II. bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 mars 1961 förordats vidtagna de åtgärder och meddela de föreskrifter, som erfordras för genomförandet av förenämnda överlåtelse.

2:o) **Markbyte rörande kvarteren Kungl. Trädgården och Rännilen i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 4—6) föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna av byggnadsstyrelsen ingångna avtal om markbyte rörande kvarteren Kungl. Trädgården och Rännilen i Stockholm.

Byggnadsstyrelsen (skr. ²⁴/₁ 1961) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat dels ett mellan styrelsen och fastighetsaktiebolaget Hufvudstaden den 24 och den 26 januari 1961 ingånget avtal, dels ett mellan styrelsen och fastighetsaktiebolaget Match den 24 januari 1961 ingånget avtal, båda avseende markbyte för en rationell lösning av tomtfråga för ett kontorshus inom kvarteret Kungl. Trädgården i hörnet av Hamngatan och Västra Trädgårdsgatan i Stockholm.

Beträffande den närmare innebörden av framställningen torde få hänvisas till propositionen (s. 4 och 5).

Departementschefen har i frågan anfört följande.

I årets statsverksproposition (X ht, s. 250) uttalade chefen för handelsdepartementet sin positiva inställning till tanken att i en och samma byggnad inrymma lokaler för flera organ för upplysningsverksamhet i utlandet. Vidare framhölls, att därest förslaget väljes att förlägga det s. k. Sverigehuset på en nybildad tomt till norra delen av kvarteret Kungl. Trädgården, återstod flera frågor att lösa innan projektet kunde sättas i gång, bl. a. slutreglering av existerande hyresavtal, markbyten, stadsplane-frågor etc.

Den del av den kronan tillhöriga tomten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården, som är avsedd för bebyggelse, kommer i stor omfattning att tagas i anspråk för planerad breddning av Hamngatan. Återstoden av nämnda tomtedel, å vilken det s. k. Blanchehuset delvis ligger, kommer härigenom att bli olämplig som byggnadstomt. Det är enligt min mening angeläget, att kronan i enlighet med föreliggande förslag försäkras sig om intilliggande mark så att en för statligt behov lämplig tomt kan tillskapas. Härigenom blir det möjligt att — såsom föreslagits — på denna plats uppföra det ifrågasatta Sverigehuset. Med hänsyn till det anförda anser jag mig böra tillstyrka de av byggnadsstyrelsen ingångna markbytesavtalen.

De med genomförandet av avtalen och med evakuering av hyresgästerna i Blanchehuset förenade kostnaderna torde böra bestridas från den i staten för statens allmänna fastighetsfond under byggnadsstyrelsens delfond upptagna anslagsposten Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Utskottet får med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna av byggnadsstyrelsen ingångna avtal om markbyte rörande kvarteren Kungl. Trädgården och Rännilen i Stockholm.

Postverket

3:o) **Försäljning av tomten nr 4 i kvarteret Hörnjärnet i Flen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkten 3, s. 6 och 7) hemställer utskottet, att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av generalpoststyrelsen ingånget avtal rörande försäljning av tomten nr 4 i kvarteret Hörnjärnet i Flen.

Televerket

4:o) **Garantier gentemot Malmö stad.** Kungl. Maj:t har (punkten 4, s. 7 och 8) föreslagit riksdagen att medgiva att Kungl. Maj:t må bemyndiga telestyrelsen ikläda sig i statsrådsprotokollet angivna garantier gentemot Malmö stad.

Telestyrelsen (skr. 12/1 1961) har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgiva styrelsen rätt att ikläda sig vissa garantier gentemot Malmö stad i samband med markförvärv för televerkets räkning i Malmö.

Telestyrelsen meddelar, att behov av att utöka televerkets lokaler i Malmö kan förutses. Efter ingående undersökningar har televerket funnit den lämpligaste lösningen på längre sikt vara att televerket inköper dels en privatägd fastighet i kvarteret nr 3 Sparven, vilket kvarter i övrigt äges av televerket och efter nu pågående utbyggnad är fullbyggt, dels ock samtliga fastigheter i det angränsande kvarteret nr 8 Hinden.

Departementschefen har i frågan anfört följande.

De av telestyrelsen begärda fullmakterna avser åtgärder som i sinom tid kan föranleda statliga utgifter, vilkas storlek f. n. icke kan närmare preciseras. Ärendet bör därför underställas riksdagens prövning. Enligt vad jag under hand inhämtat från telestyrelsen kan förvärven av fastigheterna i kvarteret Hinden bli aktuella under 1960-talet under det att förvärvet av återstående fastighet i kvarteret Sparven kan anstå ytterligare tid. Då det enligt min mening är angeläget att markbehovet för televerkets framtida utbyggnader i Malmö stad kan säkras, finner jag mig böra tillstyrka att telestyrelsen bemyndigas ikläda sig begärda garantier gentemot Malmö stad.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må medgiva att Kungl. Maj:t må bemyndiga telestyrelsen ikläda sig i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 mars 1961 angivna garantier gentemot Malmö stad.

Statens järnvägar

5:o) **Försäljning av visst område av fastigheten Västra stambanedelen 1¹ i Sparreholms kommun, Södermanlands län.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 8 och 9) hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av visst område av fastigheten Västra stambanedelen 1¹ i Sparreholms kommun, Södermanlands län.

6:o) **Försäljning av vissa utmed järnvägslinjen Falkenberg—Limmared belägna fastigheter inom Högvads kommun, Älvsborgs län.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 9 och 10) hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av

samtliga utmed järnvägslinjen Falkenberg—Limmared belägna och under järnvägsstyrelsens förvaltning stående fastigheter inom Högvads kommun, Älvsborgs län, med undantag av ett område om 2 600 m² av fastigheten Toppered 1²⁸.

7:o) **Försäljning av vissa stadsägor i Falkenberg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 10) hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av dels stadsägorna nr 905 F, 905 G, 905 H, 905 I, 905 J och 905 K, dels ock del av stadsägan nr 905, allt i Falkenberg.

8:o) **Försäljning av stadsägan nr 18 i Krylbo köping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 10 och 11) hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av stadsägan nr 18 i Krylbo köping.

9:o) **Försäljning av visst område i Varberg.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 11 och 12) föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av ett område om ca 16 700 m² av stadsägorna nr 1059 och 163 i Varberg.

Järnvägsstyrelsen (skr. ^{30/12} 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Varbergs stad genom dess drätselkammare den 22 och den 26 december 1960 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande samt stadsfullmäktiges i Varberg bemyndigande för drätselkammaren — för en köpeskilling av 395 000 kr. till Varbergs stad överlåter ett område om ca 16 700 m² av stadsägorna nr 1059 och 163 i Varberg.

Beträffande den närmare innebörden av framställningen torde få hänvisas till propositionen (s. 11 och 12).

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av ett område om ca 16 700 m² av stadsägorna nr 1059 och 163 i Varberg.

10:o) **Försäljning av tomten nr 12 A i kvarteret Krogen i Norrköping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 12 och 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av tomten nr 12 A i kvarteret Krogen i Norrköping.

11:o) **Försäljning av tomten nr 14 i 13 kvarteret Sjtungan i Gamlestaden i Göteborg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 13 och 14) hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett av järnvägsstyrelsen ingånget avtal avseende försäljning av tomten nr 14 i 13 kvarteret Sjtungan i Gamlestaden i Göteborg.

Väg- och vattenbyggnadsverket

12:o) **Försäljning av fastigheten Ekeby grustag 1¹ i Enhörna kommun, Södermanlands län.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 14 och 15) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva Kungl. Maj:t att bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att till Aktiebolaget Underås för en köpeskilling av 200 000 kr. försälja fastigheten Ekeby grustag 1¹ i Enhörna kommun, Södermanlands län.

Djurgårdsnämnden

13:o) **Försäljning av visst område å Norra Djurgården i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 15—18) föreslagit riksdagen medgiva att ett område om ca 2 000 m² av stadsägoområdet nr 22 å Norra Djurgården i Stockholm må försäljas till Tekniska röntgencentralen aktiebolag för en köpeskilling av 320 000 kr. och på i huvudsak de villkor i övrigt som i statsrådsprotokollet förordats.

Djurgårdsnämnden (skr. ²¹/₂ 1961) har hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att för en köpeskilling av 320 000 kr. till Tekniska röntgencentralen aktiebolag försälja ett område om ca 2 000 m² av stadsägoområdet nr 22 å Norra Djurgården i Stockholm.

Beträffande den närmare innebörden av framställningen får utskottet hänvisa till propositionen (s. 15—16).

Med hänsyn till de stora anspråken på markupplåtelser å Djurgården för statliga institutioner har nämnden i detta ärende samrått med ett flertal myndigheter, bl. a. *byggnadsstyrelsen*. Vidare har ärendet i frågor, som

rör sträckning av planerade vägar, underställts *Stockholms stads byggnadsnämnd*. Yttrande har jämväl inhämtats från *riksmarskalksämberet*.

I särskild skrivelse den 22 februari 1961 har *Tekniska röntgencentralen aktiebolag* hemställt om jämkning av köpeskillingen till 110 000 kr. med hänsyn till bl. a. bolagets allmännyttiga verksamhet.

Departementschefen har i frågan anfört följande.

Tekniska röntgencentralen, som ägs av privata företag, har till ändamål att huvudsakligen bedriva materialkontroll och att utöva rådgivande verksamhet och teknisk-vetenskaplig forskning. Verksamheten åtnjuter icke statsunderstöd utan finansieras genom inkomster av uppdrag från såväl enskilda företag som statliga verk. Kungl. Maj:t utser sedan år 1950 två ordinarie ledamöter i bolagets styrelse, av vilka den ene skall vara styrelsens ordförande.

I samband med den upplåtelse av mark å Djurgården, som skedde till bolaget år 1951, förklarade föredragande departementschefen att principiella synpunkter ej syntes utgöra hinder för att försäljning av djurgårdsmark skedde till ett företag med allmännyttig syftning såsom röntgencentralen, i synnerhet om garantier skapades för att området ej i en framtid skulle komma till annan användning än som avsetts vid försäljningen. Då den nu aktuella försäljningen avser upplåtelse av mark till röntgencentralen för att bereda bolaget möjlighet att utöka sina nuvarande lokaler bör principiella synpunkter ej heller denna gång lägga hinder i vägen för bolaget att få förvärva den nu aktuella marken. De skäl som vid den tidigare försäljningen åberopades för ett stöd till bolaget av engångsnatur genom nedsättning av köpeskillingsbeloppet finner jag nu icke vara för handen. Köpeskillingen bör därför i enlighet med det av båda parter vitsordade värdet upptagas till 320 000 kr.

Beträffande villkoren i övrigt vid försäljningen bör i huvudsak gälla samma föreskrifter som vid den föregående försäljningen av mark till bolaget. Vidare bör bolaget åläggas att godtaga den av nämnden förordade gränsregleringen, som kan bli nödvändig i fråga om bolagets nuvarande mark. Det synes böra uppdragas åt djurgårdsnämnden att upprätta kontrakt om försäljningen.

Vad beträffar frågan om ersättning till djurgårdsförvaltningen för bortfall av inkomster från området vill jag tillstyrka att 110 000 kr. av försäljningsmedlen avsättes till djurgårdskassan. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med fastställande av stat för djurgårdskassan pröva i vad mån ersättningsbeloppet bör tillföras djurgårdskassan att disponeras för Djurgårdens omedelbara behov eller, som i vissa tidigare fall skett, fonderas i djurgårdsfonden.

Utskottet, som för sin del icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat, hemställer i enlighet härmed,

att ett område om ca 2 000 m² av stadsägoområdet nr 22 å Norra Djurgården i Stockholm må försäljas till Tekniska röntgencentralen aktiebolag för en köpeskillning av 320 000 kr.

och på i huvudsak de villkor i övrigt som i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 mars 1961 föreslagits.

Stockholm den 5 maj 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Axel Johannes Andersson, Thun, Bergman, Holmqvist, Per Jacobsson, Bengtson, Ragnar Bergh, Rikard Svensson, Mårtensson och Eric Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Malmborg, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, Eliasson i Sundborn, fröken Elmén, herrar Johansson i Norrköping, Gustafsson i Uddevalla, fröken Karlsson, fru Holmberg och herr Nelander.